

Sag C-349/24 [Nuratau] ⁱ**Sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 98, stk. 1, i Domstolens procesreglement****Dato for indlevering:**

13. maj 2024

Forelæggende ret:

Krajský soud v Brně (Tjekkiet)

Afgørelse af:

9. maj 2024

Sagsøger:

A.B.

Sagsøgt:

Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky

Hovedsagens genstand

Hovedsagen vedrører et søgsmål anlagt af en statsborger i Usbekistan, A. B., til prøvelse af afgørelse af 9. november 2023 om afslag på A.B.s ansøgning om international beskyttelse, der er truffet af Ministerstvo vnitra, Odbor azylové a migrační politiky (indenrigsministeriet, kontor for asyl- og migrationspolitik, Den Tjekkiske Republik) (herefter »sagsøgte«), hvorunder der er nedlagt påstand om annullation af afgørelsen.

Genstand og retsgrundlag for anmodningen om præjudiciel afgørelse

Den forelæggende ret har anmodet Domstolen om at fortolke artikel 3 i direktiv 2011/95/EU ¹.

ⁱ Den foreliggende sags navn er et vedtaget navn. Det svarer ikke til et navn på en part i sagen.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/95/EU af 13.12.2011 om fastsættelse af standarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for

Præjudicielt spørgsmål

»Skal artikel 3 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/95/EU af 13. december 2011 om fastsættelse af standarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere eller statsløse som personer med international beskyttelse, for en ensartet status for flygtninge eller for personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, og for indholdet af en sådan beskyttelse (omarbejdning) fortolkes således, at en lovgivning i en medlemsstat udgør en gunstigere standard for fastsættelse af, hvem der kan anerkendes som personer, der er berettiget til subsidiær beskyttelse, som omhandlet i denne bestemmelse, når en person, der har indgivet en ansøgning om international beskyttelse, i henhold til denne lovgivning kan tildeles subsidiær beskyttelse også i tilfælde af, at der foreligger en reel risiko for, at denne person lider alvorlig overlast af en anden art end den, der nævnes i artikel 15 i det omhandlede direktiv, som består i, at det ville være i strid med denne medlemsstats internationale forpligtelser at pålægge ansøgeren at udrejse af denne medlemsstats område, forudsat at det er hensynet til forholdene i ansøgerens hjemland, der gør, at et sådant pålæg ville være i strid med denne medlemsstats internationale forpligtelser?«

Anførte EU-retlige bestemmelser og internationale forskrifter

Artikel 7 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«)

Betragtninger nr. 2, 10, 12, 13, 14, 15 og 34 samt artikel 2, litra f), artikel 3, 15 og 18 i direktiv 2011/95

Artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (herefter »EMRK«).

Anførte nationale forskrifter

I henhold til § 91, stk. 1, litra b), i zákon č. 325/1999 Sb., o azylu (lov nr. 325/1999 om asyl, herefter »asylloven«) i den affattelse, der gjaldt fra den 1. januar 2000 til den 31. august 2006, fandt et pålæg om at bringe ophold i landet til ophør ikke anvendelse, hvis det ville være i strid med Den Tjekkiske Republiks internationale forpligtelser.

Asyllovens artikel 14a, stk. 1, i den affattelse der gjaldt fra den 1. september 2006 til den 30. juni 2023, bestemte, at subsidiær beskyttelse tildeles en udlænding, der ikke kan tildeles asyl, hvis det under behandlingen af udlændingens ansøgning om international beskyttelse fastslås, at der foreligger en velbegrunnet frygt for, at udlændingen, såfremt den udvises til det land, hvor den pågældende er statsborger, ville udsættes for en reel og alvorlig overlast, og udlændingen på grund af denne

indholdet af en sådan beskyttelse (EUT 2011, L 337, s. 9, berigtiget i EUT 2017, L 167, s. 58) (herefter »direktiv 2011/95«).

risiko ikke kan eller ikke vil påberåbe sig beskyttelsen i det land, hvor udlændingen er statsborger. Asyllovens § 14a, stk. 2, i den affattelse [der gjaldt fra den 1. september 2006 til den 30. juni 2023] bestemte, at der ved en alvorlig overlast i denne lovs forstand forstås: a) idømmelse eller fuldbyrdelse af dødsstraf, b) tortur eller umenneskelig eller nedværdigede behandling eller afstraffelse af en person, der søger international beskyttelse, c) alvorlig trussel mod en civilpersons liv eller fysiske integritet som følge af vilkårlig vold i forbindelse med international eller intern væbnet konflikt, eller d) situation, hvor det ville være i strid med Den Tjekkiske Republiks internationale forpligtelser at pålægge en udlænding at udrejse af landet.

I bemærkninger til et lovforslag, hvor § 14 a blev tilføjet i asylloven, blev følgende anført: denne bestemmelse erstatter de foranstaltninger, der var til hinder for at pålægge en udlænding at udrejse af landet, således som disse var definerede i asyllovens § 91. Definitionen af alvorlig overlast er dermed blevet udvidet i forhold til rammerne af direktiv 2004/83², således at den også omfatter en situation, hvor det ikke i lyset af Den Tjekkiske Republiks internationale aftaler og deraf følgende forpligtelser (f.eks. med hensyn til respekt for privatliv og familieliv i medfør af artikel 8 EMRK), ville være muligt at pålægge en udlænding at udrejse af landet.

Bestemmelsen i § 14a, stk. 2, litra d), blev ophævet med virkning fra den 1. juli 2023.

Kort fremstilling af de faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne i hovedsagen

- 1 A.B. indgav i april 2019 en ansøgning om international beskyttelse, hvoraf fremgik følgende oplysninger: A.B. indrejste i Den Tjekkiske Republik i juli 2006 og opholdt sig i landet på grundlag af en opholdstilladelse, der var meddelt med henblik på at drive selvstændig virksomhed. I august 2018 søgte han om forlængelse af opholdstilladelsen, men blev meddelt afslag på hans ansøgning. I 2011 eller 2012 blev A.B. angiveligt frastjålet rejsedokumenterne og dokumentationen for hans permanente opholdstilladelse. Sidste gang var A.B. i Usbekistan i 2008, hvor han holdt ferie. I Usbekistan bor A.B.s bror, som A.B. dog ikke har kontakt med. Politibetjente i Usbekistan slog A.B.s søn ihjel, og A.B.s ægtefælle døde i december 2018 i Den Tjekkiske Republik. A.B. forelagde også en lægeerklæring, hvoraf det fremgik, at han havde psykiske vanskeligheder. Med hensyn til frygten for at vende tilbage [til Usbekistan] anførte A.B., at han frygtede for, at han blev anholdt af politiet i lufthavnen, idet han ikke havde været registreret i ambassaden, og det kunne medføre en bøde- eller fængselsstraf.

² Tidligere gældende Rådets direktiv 2004/83/EF af 29.4.2004 om fastsættelse af minimumsstandarder for anerkendelse af tredjelandsstatsborgere eller statsløse som flygtninge eller som personer, der af anden grund behøver international beskyttelse, og indholdet af en sådan beskyttelse (EUT 2004, L 304, s. 12, spec. udg. 19/07, s. 96) (herefter »direktiv 2004/83«).

- 2 I februar 2020 traf sagsøgte en afgørelse, hvor A.B. blev meddelt afslag på hans ansøgning om international beskyttelse (sagsøgtes første afgørelse). Krajský soud v Praze (den regionale ret i Prag, Den Tjekkiske Republik) annullerede denne afgørelse ved dom af 17. juni 2021, med henvisning til, at afgørelsen ikke indeholdt en prøvelse på grundlag af asyllovens § 14a, stk. 2, litra d). Retten kritiserede navnlig, at sagsøgte ikke havde inddraget faktiske omstændigheder vedrørende A.B.s privatliv og familieliv og hans deraf følgende tilknytning til Den Tjekkiske Republik, hans helbredstilstand og oplysningen om, at hans søn blev myrdet.
- 3 Ved afgørelse af 20. oktober 2022 afslog sagsøgte igen at yde international beskyttelse til A.B. (sagsøgtes anden afgørelse). Sagsøgte henviste især til, at der i A.B.s sag ikke var opfyldt betingelsen for at yde subsidiær beskyttelse i medfør af asyllovens § 14a, stk. 2, litra d), idet det på baggrund af de i sagen konstaterede faktiske omstændigheder ikke var blevet godtgjort, at han havde opbygget stærke sociale eller private relationer i Den Tjekkiske Republik.
- 4 Sagsøgtes anden afgørelse blev ophævet ved dom af 17. maj 2023 afsagt af Krajský soud v Brně (den regionale ret i Brno, Den Tjekkiske Republik), idet afgørelsen fortsat ikke kunne opretholdes i lyset af asyllovens § 14a, stk. 2, litra d). Retten kritiserede sagsøgte for, at den hovedsagelig inddrog de faktiske omstændigheder, der talte til A.B.s ulempe (navnlig at han ikke havde en bolig, ikke sørgede for at lovliggøre sit illegale ophold, at han havde tilbragt det meste af sit liv i Usbekistan), selv om A.B. påberåbte sig en række faktiske omstændigheder til støtte for hans anbringende om, at den ham meddelte pålæg om at udrejse af landet udgjorde et uproportionalt indgreb i hans privatliv. I den sammenhæng henviste A.B. navnlig til længden af hans ophold i Den Tjekkiske Republik, hans alder og helbredsproblemer, manglende familiemæssige og sociale relationer i Usbekistan samt hans tjekkiskkundskab. Krajský soud v Brně (den regionale ret i Brno) anførte desuden, at sagsøgte burde have inddraget hele A.B.s opholdsperiode i Den Tjekkiske Republik i sin vurdering og ikke alene den periode, der lå umiddelbart inden sagsøgte traf afgørelsen. Tidligere havde A.B. nemlig såvel haft en bolig som et job og i det meste af den periode, som han havde tilbragt i Den Tjekkiske Republik havde han haft en gyldig opholdstilladelse. Krajský soud v Brně (den regionale ret i Brno) anførte ligeledes, at sagsøgte med henblik på en behørig vurdering af styrken af A.B.s tilknytning til Den Tjekkiske Republik, burde have anmodet ham om betydelig flere oplysninger om hans privatliv og burde have gjort sig bekendt med hans indvandringshistorik.
- 5 Ved afgørelse af 9. november 2023, der er genstand for søgsmålet i hovedsagen ved den forelæggende ret, afslog sagsøgte endnu en gang at yde A.B. international beskyttelse (sagsøgtes tredje afgørelse). Sagsøgte lagde til grund, navnlig på baggrund af et interview, hvorunder A.B. på en detaljeret måde beskrev sit privatliv, at han ikke havde stærke sociale eller private relationer i Den Tjekkiske Republik. Denne konklusion bekræftedes endvidere af A.B.s udtalelse om hans hustrus aske, idet de regionale domstole i de forrige retssager havde lagt til grund, at A.B.s privatlivsmæssige tilknytning til Den Tjekkiske Republik kunne bestå i,

at hustruens aske befandt sig i landet. A.B. ved ikke, hvor urnen med hustruens aske befinder sig, og han har ikke afhentet urnen selv om han i 2019 modtog de relevante for en eventuel afhentning dokumenter. Sagsøgte anførte i øvrigt, at ej heller A.B.s helbredsproblemer udgjorde et grundlag for at yde ham international beskyttelse i medfør af asyllovens § 14a, stk. 2, litra d).

- 6 I sin stævning vedrørende sagsøgtes tredje afgørelse har A.B. gjort gældende, at sagsøgte ikke har foretaget en alsidig vurdering af hans privatliv og familieliv og de faktiske omstændigheder, der taler for at yde ham international beskyttelse, herunder navnlig hensynet til indgrebet i hans privatliv. Sagsøgte har foretaget vurderingen på baggrund af den periode, der lå umiddelbart inden tidspunktet for afgørelsen og har ikke taget højde for A.B.s tidligere mangeårige ophold i [Den Tjekkiske Republik], hvorunder han havde et job og en bolig og processen af hans integration med det tjekkiske samfund var vellykket. Sagsøgte har ligeledes ikke inddraget i sin vurdering, at A.B. er syg og har opnået pensionsalderen.

Kortfattet begrundelse for forelæggelsen

- 7 Den forelæggende ret ønsker at få afklaret, hvorvidt EU-retten er til hinder for, at der i en medlemsstats lovgivning findes bestemmelser, hvorefter subsidiær beskyttelse kan ydes på grund af alvorlig overlast af en anden art end den, der nævnes i det i artikel 15, litra a) – c), i direktiv 2011/95 nævnte katalog over former for overlast, og som navnlig består i, at et pålæg om at udrejse af landet, der meddeles til en person, der har søgt om international beskyttelse, er i strid med denne medlemsstats internationale forpligtelser, forudsat at det er hensynet til forholdene i denne persons hjemland, der gør, at et sådant pålæg ville være i strid med denne medlemsstats internationale forpligtelser. Den forelæggende ret ønsker nærmere bestemt oplyst, hvorvidt en sådan national lovgivning kan anses for en gunstigere standard som omhandlet i artikel 3 i direktiv 2011/95.
- 8 Den forelæggende ret har for det første henvist til Domstolens praksis vedrørende fortolkningen af artikel 3 i direktiv 2011/95.
- 9 Den forelæggende ret har henvist til, at personer, der kan forblive på medlemsstaternes område af årsager, der ikke beror på behovet for internationalbeskyttelse, men som skyldes medfølelse eller humanitære hensyn, falder uden for anvendelsesområdet for direktiv 2011/95³ [o.a.: i den tjekkiske sprogversion er der tale om »famiemæssige« i stedet for »medfølelse«]. Den forelæggende ret har dernæst henvist til B. og D.-dommen, hvoraf det fremgår, at en national lovgivning, der indrømmer asylret til en person, der er udelukket fra at blive anerkendt som flygtning på grundlag af bestemmelsen om udelukkelse i direktiv 2004/83, er i strid med dette direktiv. Medlemsstaterne kan dog

³ Jf. 15. betragtning til direktiv 2011/95 og Domstolens dom af 9.11.2010, Bundesrepublik Deutschland mod B. (C-57/09) og D. (C-101/09), forenede sager C-57/09 og C-101/09, ECLI:EU:C:2010:661 (herefter »B. og D.-dommen«), af 18.12.2014, M'Boj, C-542/13, ECLI:EU:C:2014:2452 (herefter »M'Boj-dommen«), som vedrører direktiv 2004/83.

indrømme asyl til en sådan person på grundlag af national lovgivning for så vidt som denne anden type beskyttelse ikke indebærer risiko for forveksling med flygtningestatus som omhandlet i direktiv 2004/83.

- 10 I M'Bodj-dommen fastslog Domstolen, at det vil være i strid med den generelle opbygning af og formålene med direktiv 2004/83 at give den status, som direktivet fastsætter, til tredjelandstatsborgere, der befinder sig i situationer, som savner enhver forbindelse med rationalet bag international beskyttelse. Bestemmelser i national lovgivning, hvorefter der inden for rammerne af subsidiær beskyttelse meddeles ret til at forblive på en stats område til en person, der lider af en alvorlig sygdom og som ikke ville ydes en passende behandling i hjemlandet, kan dermed ikke anses som gunstigere standarder som omhandlet i artikel 3 i dette direktiv ⁴.
- 11 I dom af 4. oktober 2018, Ahmedbekova, C-652/16, ECLI:EU:C:2018:801 (herefter »Ahmedbekova-dommen«) fastslog Domstolen under henvisning til artikel 23 i direktiv 2011/95, at artikel 3 i dette direktiv giver en medlemsstat mulighed for – såfremt et medlem af en familie tildeles international beskyttelse i henhold til ordningen i dette direktiv – at udvide denne beskyttelse til andre medlemmer af familien, forudsat at disse ikke er omfattet af en udelukkelsesgrund, og at deres situation har forbindelse med rationalet bag international beskyttelse på grund af behovet for at opretholde familiens enhed ⁵.
- 12 Den forelæggende ret har i øvrigt anført, at principperne, der fremgår af den ovennævnte praksis, er blevet opsummeret i en retsvidenskabelig analyse, der er udarbejdet af den internationale sammenslutning af dommere, der træffer afgørelser i flygtninge- og migrationssager (The International Association og Refugee and Migration Judges, IARMJ), der er offentliggjort af Den Europæiske Unions Asylagentur (EUAA), vedrørende berettigelse til international beskyttelse, hvoraf følgende konklusioner fremgår.
- 13 Bestemmelser i nationale lovgivninger kan tilkende asylret til personer, der ikke er omfattet af anvendelsesområdet af direktiv 2011/95, men der skal dog skelnes mellem international og national beskyttelse i henhold til dette direktiv. Det er en betingelse for den internationale beskyttelse, at det er muligt at identificere årsagerne til forfølgelse eller alvorlig overlast. Desuden vil en person, der i hjemlandet har oplevet en traumatiserende begivenhed, der er uden sammenhæng med den aktuelle frygt for forfølgelse eller den aktuelle reelle risiko for alvorlig overlast, sandsynligvis ikke være omfattet af anvendelsesområdet for direktiv 2011/95. I et sådant tilfælde kan beskyttelsen af årsager som skyldes medfølelse eller humanitære hensyn være relevant. Anvendelsesområdet for artikel 3 i

⁴ Samme konklusion nåede Domstolen også i dom af 18.12.2014, Abdida, C-562/13, ECLI:EU:C:2014:2453 (herefter »Abdida-dommen«).

⁵ Denne konklusion bekræftede Domstolen i dom af 9.11.2021, Bundesrepublik Deutschland (opretholdelse af familiens enhed), C-91/20, ECLI:EU:C:2021:898 (herefter »dommen i sagen Bundesrepublik Deutschland«).

direktiv 2011/95 omfatter til gengæld flygtningestatus og subsidiær beskyttelsesstatus, der tilkendes medlemmer af familie til en person, der har fået tilkendt en sådan status i medfør af dette direktiv. Domstolen har ikke endnu udtalt sig om, hvorledes gunstigere standarder er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, navnlig med hensyn til gunstigere standarder for anerkendelse af flygtningestatus eller subsidiær beskyttelsesstatus.

- 14 Endelig har den forelæggende ret henvist til forslag til afgørelse fra generaladvokat J. Richard de la Tour fremsat den 12. maj 2021 i sag Bundesrepublik Deutschland (opretholdelse af familiens enhed) (C-91/20), hvor det anførtes, at en medlemsstat ikke kan anvende »sin handlefrihed til at fastlægge disse fælles begreber og kriterier anderledes og til at vedtage bestemmelser, hvorefter der kan tilkendes flygtningestatus eller subsidiær beskyttelsesstatus af andre grunde end dem, der udtrykkeligt er nævnt i direktiv 2011/95 [udelades]«.
- 15 I nærværende sag er den forelæggende ret i tvivl med hensyn til den ovennævnte § 14a, stk. 2, litra d), i asylloven, hvori der er indført en alvorlig overlast af en art, der ikke nævnes i kataloget over alvorlige overlast som omhandlet i artikel 15, litra a) – c), i direktiv 2011/95, og som består i, at et pålæg om at udrejse af landet, der meddeles til en udlænding, er i strid med Den Tjekkiske Republiks internationale forpligtelser.
- 16 Formålet med og rationalet bag denne bestemmelse i national ret⁶ var at erstatte den konkrete hindring for at pålægge udlændingen at udrejse af landet, som fremgik af den ovenfor nævnte § 91, stk. 1, litra b), i asylloven, og at forebygge tilsidesættelsen af Artikel 8 EMRK i tilfælde af udlændinge, som ingen form for international beskyttelse er tilkendt. Det var ved hjælp af § 14a, stk. 2, litra d), at den tjekkiske lovgiver har valgt at opfylde de positive forpligtelser, den er påhvilet ved den ovennævnte artikel 8 EMRK.
- 17 Ifølge den tidligere nationale retspraksis skulle § 14a, stk. 2, litra d), fortolkes på en bestemt måde – det var tilstrækkeligt for at yde subsidiær beskyttelse, at et pålæg om at udrejse af landet, der meddeltes en person, der har søgt om international beskyttelse, var uforeneligt med Tjekiets internationale forpligtelser. Det kunne handle om en situation, hvor ansøgeren har oprettet familiemæssige eller personlige bånd på Den Tjekkiske Republiks område af den art, at selve den omstændighed, at ansøgeren er blevet pålagt at udrejse af landet, ville være et uproportionalt indgreb i ansøgerens familieliv eller privatliv.
- 18 Som følge af afsigelsen af M’Bodj-dommen drog de nationale retsinstanser den konklusion, at asyllovens § 14a, stk. 2, litra d), blev indført i tjekkisk ret i strid med EU-retten. Den omstændighed, at bestemmelsen var anset som stridende mod EU-retten havde dog udelukkende positiv virkning for en person, der søgte om

⁶ Jf. henvisning til begrundelse for lovforslaget, hvori § 14a blev tilføjet til asylloven, der fremgår af afsnit »Anførte nationale retsfor skrifter« i nærværende sammendrag af anmodning om præjudiciel afgørelse.

international beskyttelse. Direktiv 2011/95 kunne ikke fremkalde direkte virkninger til skade for en borger, hvorfor hverken offentlige myndigheder eller domstole, der traf afgørelser i forvaltningsretlige sager, kunne inddrage dette forhold i deres vurderinger.

- 19 Den 15. februar 2024 traf rozšířený senát Nejvyššího správního soudu (udvidet afdeling af den øverste domstol i forvaltningsretlige sager, Den Tjekkiske Republik, herefter »den udvidede afdeling«) en beslutning om ændring af den hidtidige fortolkning af asyllovens § 14 a, stk. 2, litra d), således, at den nye fortolkning tog højde for den indirekte virkning af direktiv 2011/95 til skade for personer, der ansøger om international beskyttelse. Den udvidede afdeling anførte, at denne form for subsidiær beskyttelse kunne ydes til en udlænding, der var meddelt et pålæg om at udrejse af landet, der var i strid med Den Tjekkiske Republiks internationale forpligtelser, og som i resultat af dette pålæg blev udsat for en risiko for at lide alvorlig overlast i udlændingens hjemland, men ikke i modtagermedlemsstaten.
- 20 Den udvidede afdeling antog ⁷, at en bestemmelse i en lov, der særligt var blevet vedtaget med det formål at gennemføre kravene i henhold til et direktiv i nationale lovgivning, skulle fortolkes i lyset af det pågældende direktivs ordlyd og formål, og en medlemsstat kunne gøre en overensstemmende fortolkning af national ret gældende også over for borgere ⁸. På baggrund af Domstolens praksis ⁹ lagde den udvidede afdeling til grund, at artikel 3 i direktiv 2011/95 var til hinder for, at en medlemsstat indførte eller opretholdt bestemmelser i national ret, der tilkendte subsidiær beskyttelse til en udlænding, der befandt sig i situationer, som savnede enhver forbindelse med rationalet bag international beskyttelse ¹⁰. Imidlertid respekterede den tidligere anvendte fortolkning af asyllovens § 14a, stk. 2, litra d), hvorefter det var muligt at yde subsidiær beskyttelse, hvis et pålæg om at udrejse af landet, der meddeltes til en person der søgte international beskyttelse, i sig selv var i strid med Den Tjekkiske Republiks internationale forpligtelser, ikke dette rationale, fordi fortolkningen ikke tog højde for den omstændighed, at formålet med subsidiær beskyttelse i sagens natur var at beskytte ansøgeren mod alvorlig overlast i hjemlandet. Det var den udvidede afdelings opfattelse, at denne fortolkning dermed var i åbenbar strid med artikel 3 i direktiv 2011/95 i Domstolens praksis.

⁷ I den sammenhæng støttede den udvidede afdeling sig på Domstolens dom af 10.4.1984, Von Colson, C-14/83, ECLI:EU:C:1984:153, præmis 26, af 13.11.1990, Marleasing, C-106/89, ECLI:EU:C:1990:395, præmis 8, af 14.7.1994, Faccini Dori, C-91/92, ECLI:EU:C:1994:292, præmis 26, og af 5.10.2004, Pfeiffer m. fl., C-397/01, ECLI:EU:C:2004:584, præmis 113-116.

⁸ Jf. Domstolens dom af 8.10.1987, Kolpinghuis Nijmegen, 80/86, ECLI:EU:C:1987:431, præmis 12-14, af 6.7.2007, Kofoed, C-321/05, ECLI:EU:C:2007:408, præmis 45.

⁹ Og navnlig M'Bodj-dommen, dommen i sagen Bundesrepublik Deutschland og Ahmedbekova-dommen.

¹⁰ Den udvidede afdeling har anset denne problemstilling for acte éclairé, hvorfor den ikke har anmodet Domstolen om præjudiciel afgørelse.

- 21 Ifølge den udvidede afdeling er det til gengæld i overensstemmelse med EU-retten, at subsidiær beskyttelse alene vedrører den overlast, som en person, der søger om international beskyttelse, risikerer at blive udsat for i hjemlandet som følge af, at personen er pålagt at udrejse af modtagermedlemslandet, med andre ord såfremt uforeneligheden mellem udrejsepålægget og Den Tjekkiske Republiks internationale forpligtelser skyldes forholdene i personens hjemland og ikke modtagermedlemslandet. En sådan situation kunne finde sted, når der var risiko for, at udlændingen i hjemlandet tvinges ud i børnearbejde, tvangsægteskab, idømmes en straf for en handling, der ikke var en forbrydelse på det tidspunkt, hvor den blev begået, eller får afslag på lægebehandling på trods af risiko for alvorlig skade på helbredet. I disse tilfælde kunne en person, der har ansøgt om international beskyttelse, ikke tilkendes subsidiær beskyttelse i medfør af asyllovens § 14 a, stk. 2, litra a) – c) [svarende til artikel 15, litra a) – c) i direktiv 2011/95].
- 22 Afslutningsvis understregede den udvidede afdeling, at det er ønskværdigt, at den tjekkiske lovgiver i større grad tog i betragtning tilfælde, der ikke var omfattet af rækkevidden af flygtningebeskyttelsen eller subsidiær beskyttelse. Den tjekkiske lovgiver måtte dog ikke gøre det ved hjælp af udvidelsen af den subsidiære beskyttelses omfang i strid med det bag denne beskyttelse liggende rationale. Den subsidiære beskyttelse er funderet i EU-lovgivning, hvilket udgør en betydelig begrænsning af den nationale lovgivers frihed ved gennemførelse af bestemmelserne om subsidiær beskyttelse. Beskyttelsen mod at pålægges at udrejse af landet i sig selv består i [behovet for] gennemførelsen af en procedure med henblik på at meddele et sådant pålæg og en udvisningsprocedure.
- 23 Den forelæggende ret er dog i tvivl om, hvorvidt den af den udvidede afdeling foretagne fortolkning af asyllovens § 14a, stk. 2, litra d), er i overensstemmelse med EU-retten.
- 24 I lyset af det ovennævnte har den forelæggende ret anført for det første, at den udvidede afdeling har henvist til dommen i sagen Bundesrepublik Deutschland og Ahmedbekova-dommen til støtte for, at den automatiske tildeling i henhold til national ret af flygtningestatus til medlemmer af familien til en person, som har fået tildelt denne status, ikke er i strid med rationalet bag den internationale beskyttelse. Selv om Domstolen i de to domme ganske vist har anerkendt muligheden for at tildele international beskyttelse i medfør af artikel 3 i direktiv 2011/95 på grund af familiemæssige hensyn, så skyldes det ifølge den forelæggende ret den omstændighed, at selve direktivets artikel 23 har pålagt medlemsstaterne en pligt til at yde en i princippet lignende status til familiemedlemmer til personen med international beskyttelse. Med hensyn til ekstraterritoriale virkninger af Artikel 8 EMRK¹¹ – som ifølge den udvidede afdeling er de eneste mulige virkninger ved fortolkningen og anvendelsen af den

¹¹ Eller en anden bestemmelse i EMRK med undtagelse af artikel 2 og 3.

ovennævnte § 14a, stk. 2, litra d), – nævner direktiv 2011/95 på ingen måde en sådan mulighed.

- 25 Den forelæggende ret har udledt af M’Bodj-dommen og Abdida-dommen, at Domstolen har udelukket en situation fra rationalet bag international beskyttelse, hvor en person, der ansøger om international beskyttelse, er udsat for overlast¹² i hjemlandet. Ifølge den forelæggende ret fremgår det hverken af disse to domme eller af dommen i sagen Bundesrepublik Deutschland og Ahmedbekova-dommen, at begrænsningen af anvendelsesområdet for asyllovens § 14a, stk. 2, litra d), udelukkende til tilfælde af ekstraterritorial tilsidesættelse af Artikel 8 EMRK (eller eventuelle andre bestemmelser i EMRK) er i overensstemmelse med direktiv 2011/95. Den forelæggende ret ønsker derfor nærmere bestemt oplyst, hvorvidt en national bestemmelse, der fortolkes på den måde, kan anses for national lovgivning, hvis formål er at yde retsbeskyttelse i henhold til EMRK, som ikke er omfattet af dette direktivs anvendelsesområde.
- 26 Den forelæggende ret har dernæst anført, at asyllovens § 14a, stk. 2, litra d), ifølge denne ret er i strid med direktiv 2011/95. Der er tale om en utilsigtet sammenblanding af en regel, der tidligere var fortolket som en hindring for meddelelse af et pålæg om at udrejse af landet, på den ene side og subsidiær beskyttelse, der er forankret i EU-retten, på den anden side. Selvom det kan argumenteres, at denne bestemmelse aldrig reelt har vedrørt subsidiær beskyttelse i EU-rettens forstand, og at bestemmelsens materielle indhold tyder på, at formålet med denne er det samme som med hindringen for at meddele et pålæg om at udrejse af landet, så fremgår det på ingen måde af identitetsdokumenter af personer med subsidiær beskyttelsesstatus, der er meddelt i medfør af denne bestemmelse, at der er tale om en anden status end status som personer med subsidiær beskyttelse efter EU-retten, med det resultat at disse personer nyder alle de rettigheder, der følger af netop den sidstnævnte status¹³.
- 27 Med hensyn til eksempler for situationer, hvor asyllovens § 14a, stk. 2, litra d), efter den fortolkning som den forelæggende ret har anlagt, kunne ifølge denne ret finde anvendelse på, har den forelæggende ret anført, at personer der søger international beskyttelse i mange af disse situationer ville være berettiget til flygtningestatus eller subsidiær beskyttelsesstatus i medfør af artikel 15, litra b), i direktiv 2011/95. I den forbindelse er den forelæggende ret i tvivl om, hvorvidt det er foreneligt med dette direktiv, at der [ved hjælp af national lovgivning] bestemmes om andre tilfælde af alvorlig overlast end dem, der er fastsat i direktivet, og som er begrundet i ekstraterritoriale virkninger af nogen af bestemmelserne i EMRK (med undtagelse af artikel 2 og 3).

¹² Overlast ville i disse tilfælde bestå i en manglende passende lægebehandling i hjemlandet.

¹³ I den sammenhæng har den forelæggende ret henvist til B. og D.-dommen, hvor Domstolen har tilladt at tilkende asylret på grundlag af national forfatningsret, men denne ordning i national ret adskilte sig fra ordningen i henhold til EU-retten for så vidt terminologien og anvendelsesområdet.

- 28 Det ville ifølge den forelæggende ret være mere hensigtsmæssigt at antage den såkaldte omvendte direkte vertikale virkning af direktiv 2011/95. Af direktivets artikel 3 fremgår, at gunstigere nationale standarder skal være forenelige med direktivet. Efter asyllovens § 14a, stk. 2, litra d), tilkendes udlændinge status som person med subsidiær beskyttelsesstatus også i situationer, der ikke er omfattet af artikel 15 i dette direktiv. Der er dermed tale om direkte anvendelse af reglen, der er fastsat i artikel 3, hvorefter medlemsstaterne ikke må indføre gunstigere standarder for fastsættelse af, hvem der kan anerkendes som flygtninge eller som personer, der er berettigede til subsidiær beskyttelse, hvis disse standarder er uforenelige med dette direktiv. Den tjekkiske lovgiver har imidlertid tilsidesat dette princip.
- 29 Selv om betingelserne for at antage, at denne bestemmelse har direkte virkning, i nærværende sag er opfyldt (navnlig bestemmelsen er præcis, klar og ubetinget og fristen til dens gennemførelse i national lovgivning er udløbet), så handler det om direkte virkning, der kunne påberåbes over for borgerne, hvilket ifølge Domstolens praksis er uacceptabelt ¹⁴.
- 30 Hvis asyllovens § 14a, stk. 2, litra d), således er i strid med EU-retten, ville det ifølge den forelæggende ret være hensigtsmæssigt at antage en løsning, der har været præsenteret i den tidligere praksis fra nationale instanser ¹⁵, hvorefter denne uforenelighed ikke kunne være til skade for personer, der har søgt international beskyttelse.
- 31 Af de ovennævnte grunde har den forelæggende ret besluttet at forelægge det præjudicielle spørgsmål for Domstolen. Hvis Domstolen fastslår, at asyllovens § 14a, stk. 2, litra d), er i strid med EU-retten, vil den forelæggende ret fortsat kunne anvende bestemmelsen i fuld udstrækning på grundlag af den såkaldte omvendte direkte vertikale virkning af direktiv 2011/95. Som følge heraf ville den retsopfattelse, som Krajský soud v Praze (den regionale ret i Prag) og Krajský soud v Brně (den regionale ret i Brno) har formuleret og retsinstansernes kritiske bemærkninger til sagsøgte tidligere afgørelser om, at sagsøgte efter disse retsinstansers opfattelse ikke i tilstrækkelig grad har foretaget vurdering af, hvorvidt indgrebet i A.B.s privatliv i modtagermedlemsstaten er i strid med Den Tjekkiske Republiks internationale forpligtelser, forblive aktuelle. Den forelæggende ret ville derefter foretage en efterprøvelse af, hvorvidt sagsøgte har efterkommet disse bemærkninger. Skulle Domstolen nå til den modsatte konklusion, ville det have direkte betydning for vurderingen af de anbringender,

¹⁴ Jf. Domstolens dom af 5.7.2007, Kofoed, C-321/05, ECLI:EU:C:2007:408, præmis 42, af 8.10.1987, Kolpinghuis Nijmegen, 80/86, ECLI:EU:C:1987:431, præmis 9 og 13, af 11.6.1987, Pretore di Salò v. X, ECLI:EU:C:1987:275, 14/86, præmis 19-20, af 26.9.1996, Arcaro, C-168/95, ECLI:EU:C:1996:363, præmis 36-37, af 3.5.2005, Berlusconi m. fl., forenede sager C-387/02, C-391/02 og C-403/02, ECLI:EU:C:2005:270, præmis 73-74, og af 27.2.2014, OSA, C-351/12, ECLI:EU:C:2014:110, præmis 47.

¹⁵ Jf. punkt 18 i nærværende sammendrag.

der er blevet nedlagt af A.B., og som netop støttes på asyllovens § 14a, stk. 2, litra d).

ARBEJDSDOKUMENT